

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДАРГА ДАШЗЭГВИЙН
АМАРБАЯСГАЛАН ТАНАА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Мэндбаярын МАНДХАЙ

14201 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1, Төрийн ордон
Утас: 26-27-33, Факс: 32-70-16
E-mail: mandkhair@parliament.mn
<http://www.parliament.mn>

2025.06.19 № УИХ-03/ 4530
танай _____-ны № _____-т

**Хуулийн төсөл өргөн
мэдүүлэх тухай**

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин зургаадугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Хөдөө Аж Ахуйн тухай хууль /анхдагч/-ийн төслийг нэр бүхий Улсын Их Хурлын гишүүд санаачлан боловсруулж, Монгол Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж байна.

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Их Хурлын Байнгын хорооны болон нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлж өгнө үү.

Хүндэтгэсэн,

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН

М.МАНДХАЙ

Б.БЕЙСЕН

Р.СЭДДОРЖ

С.ОДОНТУЯА

С.ГАНБААТАР

Г.ТЭМҮҮЛЭН

Л.СОРОНЗОНБОЛД

Г.ХОСБАЯР

000149

П.БАТЧИМЭГ

Р.БАТБОЛД

А.УНДРАА

Б.БАТ-ЭРДЭНЭ

Д.ҮҮРИЙНТУЯА

Г.ГАНБААТАР

У.ОТГОНБАЯР

Ц.ИДЭРБАТ

Р.БАТБОЛД

Л.ЭНХНАСАН

М.ТАНХҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Мэндбаярын МАНДХАЙ

14201 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1, Төрийн ордон
Утас: 26-27-33, Факс: 32-70-16
E-mail: mandkhair@parliament.mn
<http://www.parliament.mn>

2025. 06. 16 № 411-03/7402
танай _____-ны № _____-т

**Хуулийн төсөл өргөн мэдүүлэх
тов тогтоох тухай**

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 26 дугаар зүйл, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн Хөдөө аж ахуйн тухай анхдагч хуулийн төслийг боловсруулж, холбогдох судалгаа, танилцуулгын хамт хүргүүлж байна.

Иймд Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлд заасны дагуу хянан үзэж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх тов тогтоож өгнө үү.

Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төсөлтэй холбогдох дор дурдсан иж бүрдлийг хавсаргав. Үүнд:

1. Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төсөл;
2. Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалын төсөл;
3. Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалын төслийн товч танилцуулга;
4. Хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судалсан судалгааны тайлан;
5. Хууль тогтоомжийн төслийг үр нөлөөг үнэлсэн тайлан;
6. Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой гарах зардлын тооцоолол
7. Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төсөлтэй холбоотой дагалдах хуулийн төсөл.

Хавсралт 9/ хуудастай.

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН

М.МАНДХАЙ

000144

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ГИШҮҮН М.МАНДХАЙ ТАНАА

**МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР**

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай,
6 дугаар хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201

Утас: (976-51) 26 08 17, Факс: (976-51) 26 24 08,

Цахим шуудан: info@cabinet.gov.mn,

Цахим хуудас: www.cabinet.gov.mn

2025. 06. 16 № ХЭГ/1708
танай _____-ны № _____-т

Хуралдааны тэмдэглэл
хүргүүлэх тухай

Таны санаачлан боловсруулсан Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төслийг Засгийн газрын 2025 оны 06 дугаар сарын 04-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцсэн тэмдэглэлийг хүргүүлж байна.

Хавсралт 3. хуудастай.

ТЭРГҮҮН ДЭД ДАРГЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.СОЛОНГОО

100255009961

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛЭЭС

Монгол Улсын Засгийн газрын 2025 оны 06 дугаар сарын 04-ний өдрийн 26 дугаар хуралдааны тэмдэглэлд:

“11.ХЭЛЭЛЦСЭН нь: Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхайгийн санаачлан боловсруулсан Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төсөл

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь: Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхайгийн санаачлан боловсруулсан Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд дараах санал, дүгнэлтийг хууль санаачлагчдад уламжлахаар тогтов:

1.Хуулийн төсөлд тусгасан дараах зохицуулалт нь хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа дараах хууль тогтоомжтой зөрчилдөж байна:

1.1.төслийн 8.5-8.10 дахь хэсэг нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 1-д “Хүн, хуулийн этгээд хуулиар хориглосон, эсхүл энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэхээс бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болно” гэж заасантай;

1.2.төслийн 9.1, 9.2, 9.4 дэх хэсэг нь Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 6.5-д “Дунд хугацааны буюу 10 жилийн хугацаанд хэрэгжих хөгжлийн бодлогын баримт бичиг нь Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн зорилго, зорилт, санхүүгийн эх үүсвэрээр баталгаажсан үйл ажиллагаа бүхий, тоон болон чанарын шалгуур үзүүлэлтээр хэмжигдэх Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр байна” гэж, мөн 6.7-д “Дунд хугацааны буюу таван жилийн хугацаанд хэрэгжүүлэх хөгжлийн төлөвлөлтийн баримт бичиг нь Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл байна.” гэж, 6.8-д “Дунд хугацааны буюу дөрвөн жилийн хугацаанд хэрэгжүүлэх хөгжлийн төлөвлөлтийн баримт бичиг нь Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр байна.” гэж тус тус заасантай;

1.3.төслийн 11.6 дахь хэсэгт хөдөө аж ахуйн тогтвортой үйлдвэрлэлд учирч болзошгүй эрсдэлийн үнэлгээ хийх зардлыг Засгийн газрын нөөц сангаас санхүүжүүлэхээр тусгасан нь Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 11.1-д “Засгийн газрын нөөц сан нь тухайн жилийн төсөвт урьдчилан тооцож, төлөвлөн тусгах боломжгүй, хойшлуулшгүй цаг үеийн шинжтэй арга хэмжээ болон Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 4.1.8-д заасан гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагаа, 4.1.15-д заасан гамшгийн хор уршгийг арилгах үйл ажиллагааг шат дараатай зохион байгуулах зорилгоор улс, орон нутгийн төсвийн гамшгаас хамгаалах арга хэмжээний зардлын хүрэлцэхгүй хэсгийг санхүүжүүлэх зориулалттай байна” гэж, Засгийн газрын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Засгийн газар нь төрийн гүйцэтгэх байгууллагын тодорхой чиг үүргийг холбогдох хууль, түүнд үндэслэсэн Засгийн газрын шийдвэр, гэрээний үндсэн дээр Засгийн газрын бус байгууллагад хариуцуулан гүйцэтгүүлж, холбогдох зардлыг бүрэн буюу хэсэгчлэн санхүүжүүлж болно.” гэж тус тус заасантай;

1.4.төслийн 17.3.1-д хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь хоёр улсын олон талт гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд худалдаа, эдийн засгийн болон худалдааны ерөнхий хэлэлцээр байгуулахаар тусгасан нь Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 6.4-т “Төрийн захиргааны төв байгууллага өөрийн эрхлэх асуудлаар энэ хуульд заасны дагуу Засгийн газраас олон улсын гэрээ байгуулах эрх авсны үндсэн дээр Засгийн газрын нэрийн өмнөөс Засгийн газар хоорондын олон улсын гэрээ байгуулж болно.” гэж заасантай;

1.5.төслийн 18.2 дахь хэсэг нь Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан “Шинэ сэргэлтийн бодлогыг хэрэгжүүлэх эхний үе шатны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 6.4.5-д “Төр хувийн хэвшилтэй өрсөлдөж үйл ажиллагаа эрхлэхгүй, зөвхөн стратегийн ач холбогдол бүхий салбарт, эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх чухал ач холбогдолтой томоохон төслийг хэрэгжүүлэх зорилгоор, мөн төрөөс үнэ тарифын зохицуулалт хийдэг, хувийн салбар дангаараа эрхлэх боломжгүй, нийтийн ашиг сонирхлын үүднээс зайлшгүй эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэлд компани байгуулдаг байх, бизнесийн үйл ажиллагааны удирдлагад хөндлөнгөөс оролцох, нөлөөлөх байдлыг хязгаарлаж, бизнесийн шийдвэр нь улс төрийн нөлөөллөөс ангид байх, төрийн өмчит хуулийн этгээдийн засаглалыг сайжруулж, нээлттэй хувьцаат компани болгох ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх” гэж заасантай;

1.6.төслийн 15.4-т “хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь судалгаа, хөгжүүлэлтийн үр дүнд бий болсон шинэ мэдлэг, технологийг дамжуулах, зах зээлд нэвтрүүлэх, гарааны бизнесийг дэмжих ажлыг хариуцна” гэж тусгасан нь Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг болон Инновацийн тухай хуулийн зохицуулалттай.

2.Хуулийн төслийн 14.3-т аймаг бүрд хөдөө аж ахуйн түүхий эд, бүтээгдэхүүний чанарыг шинжлэн судалдаг зориулалтын тоног төхөөрөмж, мэргэшсэн шинжээч бүхий лабораторитой байхаар заасан нь ач холбогдолгүй зохицуулалт гэж үзэхээр байна.

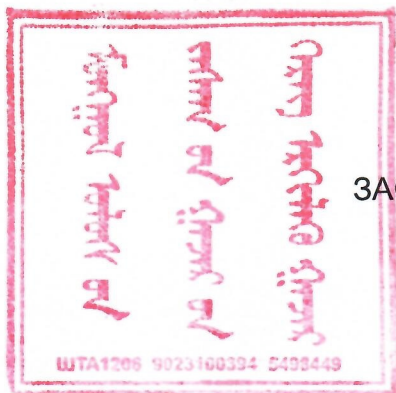
Иймд холбогдох судалгаанд үндэслэн төсөлд заасан лабораторийг мал аж ахуй, газар тариалан хөгжсөн бүс нутагт байгуулах байдлаар өөрчлөх нь зүйтэй болохыг анхаарах.

3.Хуулийн төслийн 8.4 дэх хэсэгт хөдөө аж ахуйн өртгийн сүлжээний оролцогч нь “нэг алхам урагш, нэг алхам хойш зарчим” баримтлахаар тусгасан нь Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор баталсан хуулийн төсөл боловсруулах аргачлалд хуулийн төсөл боловсруулахдаа уран сайхны болон чимэг үг хэрэглэхгүй байхаар заасантай нийцэхгүй байна.

4.Хуулийн төслийн 16.1-д хөрөнгө оруулалтын хэлбэрийг хязгаартай байдлаар явцуу хүрээнд тусгасан нь хөрөнгө оруулалтын бусад хэлбэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй агуулгатай болсныг анхаарч тус зохицуулалтыг дахин найруулах, эсвэл хасах.

5.Хуулийн төслийн 6 дугаар зүйлд хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл, түүний төрлийг тодорхойлохдоо хамрах хүрээг багасгаснаас гадна дутуу томъёолсон байгааг анхаарч, гүйцээн боловсруулах шаардлагатай.

6.Хуулийн төслийн 12.1.2-т “энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан бүс нутагт эрхлэхийг зөвшөөрсөн аж ахуйн төрлөөс сонгон аж ахуйгаа хөгжүүлэх” гэж тусгасан нь хөдөө аж ахуйн бүс нутагт хуулийн төсөлд зааснаас өөр төрлийн үйл ажиллагаа явуулах эрхийг хязгаарласан агуулгатай байгааг анхаарч, нягтлах.” гэжээ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР